

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben hátszó kordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hetfő és
kiszármazott napok kivételévelBerkessétség és kiadóhivatali
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.A szerkesztőség kizárólag viselkedésére
vagy megőrzésére nem vállal felelősséget.Előzetesek és hirdetések a
kiadóhivatalban intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, június 26.

Papírháború.

Mióta Körber osztrák miniszterelnök a delegációk megnyitása alkalmából olyan hirtelen összehalkolt és itt hagyta magyar kollégáját, azóta megszakadt közöttük a szóbeli tárgyalás, de annál hevesebben folytatják egymással papirosan a kiegyezési háborút, melyben derekasan segítkeznek Körber urnak a bécsi lapok.

Ez a papiros-háború most már oly nagy szenvedélyességgel folyik, hogy Körber urnak vezérkari főnöke az osztrák kereskedelmi miniszter már azt a nagyjelentőségű jelszót is kiadta, hogy: *»így vagy úgy, de véget kell szakítani ennek az állapotnak mielőbb.«*

Ez az így vagy úgy annyit jelent, hogy akár vámunióval — akár külön vámterülettel!

Tehát maga az osztrák kormány adja ki a jelszót: Los von — Ungarn!

Nem jó a tüzzel játszani és nem jó az ördögöt a falra festeni — mert megjelenik.

A külön vámterülettel való fenyegetéstől nem nagyon ijednek meg nagy Magyarországon — sőt kapva kapnak rajta. Mióta Széll Kálmán kijelentette, hogy szükség esetén három hét alatt is áttérhetünk a külön vámterületre, azóta még a kormánypárt sem fél az ilyen értetetlen fenyegetéstől.

Körber dr. ur úgy látszik teljesen elvesztette már ura is császára rendíthetetlen bizalmát, mert különben aligha fenyegetőznék így az ő kormánya.

Ennek az így vagy úgy-féle fenyegetésnek nem éppen érdektelen hátterét különben az a bécsi sajtó által nagy szenzációnak felfújt jegyzék képezi, a melyben Körber ur tudatja Széll miniszterelnökkel, hogy az osztrák kormány december végén élni fog törvénybiztosította jogával és felmondja az 1903 végén lejáró kereskedelmi szerződéseket.

Ennek a nagyhangu henczegésnek pedig az a nyitja, hogy két héttel ezelőtt egy interpelláció alkalmából Széll miniszterelnök kijelentette, hogy a magyar kormány a kereskedelmi szerződések felmondása tekintetében annak idején élni fog törvénybiztosította jogával. Sőt néhány napra reá tovább is ment és azt is bejelentette, hogy az olasz borvám-klauszult az új szerződésben semmi áron sem tűri meg.

Ha tehát a magyar kormány már hivatalosan bejelentette a törvényhozásnak a kereskedelmi szerződések felmondását — egységes lévén a külügyi képviselőtünk, az osztrák kormány sem tehet egyebet, mint hogy annak idején él ő is a felmondási jogával.

Ezt a szándékát notifikálta Körber ur Széll miniszterelnökkel s ebből származott a nagy papiros-háború, a melyben már elhangzott a nagy ágyú dübörgése: így vagy úgy, — de meg kell lenni.

A magyar kormánynak nem lehet rá más felelete, mint: így vagy úgy.

A mi törvényhozásunk már évekket ezelőtt törvénykönyvünkbe ígtatta az új kiegyezést — Ausztriában pedig a hírhedt Nothparagraph alapján publikálták ezt. Ha az abban foglalt megállapodáso-

kat parlamentáris uton is elfogadtatja Körber ur és ha a vámtarifánál s a vám és kereskedelmi szerződésekkel respektálja Magyarország jogos követeléseit: akkor *így* vámunióval; — de ha ezeket nem teljesíti Körber ur, akkor: *úgy* különvámterülettel.

Minden jel arra mutat, hogy az osztrákok lázasan készülődnek a magyar határokon felállítandó vámsorompókra. Egy távirat érkezett Lembergől Bécsbe, a mely ezeket mondja: »A pénzügyi minisztériumtól felszólítás érkezett az országos pénzügyőri direktoriumhoz, hogy minden előkészületet megtegyenek egy esetleg Magyarország ellen a magyar-galicziai határon végighuzódó határőrség szervezésére. Már kandidátusok is vannak és pedig százával a pénzügyőri hivatalokra. Lembergben reménylik, hogy az előkészületeket annyira siettetik, hogy 1903. január 1-ig az egész vonalon elkészíthetők és megszervezhetők a pénzügyőri szolgálatot a hosszú határvonalon. Egersz mind azt az utasítást is kapta a lemergi pénzügyőri igazgatóság, tegyen javaslatot aziránt, hogy mely városokban és vasuti állomásokon állítsanak föl vámhivatalokat.«

Tessék megtenni nálunk is az előkészületeket a vámsorompók felállítására és ne engedjen a kormány egy hajszálnyit sem országunk jogaiból és érdekeiből, akkor nyugodtan állhatunk Lajtán tuli szomszédaink elé: így vagy úgy, de azt sem bánjuk, ha — úgy lesz.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A lengyel nő.

(Rajz.)

Írta: Gola Luigi.

Hűs és csuf nyirkos tavaszi este van. Bágyadtan, homályosan pislognak a gázlámpák az utcáiban és kétségbeesetten birkóznak, viaskodnak az egyre sűrűbbé váló köddel. Csupán egy előkelő kávéház előtt diadalmaszkodik a villamos fény a sötétség felett. Ifjú és vén gavallérok kezeit zsebbe dugva, a rokokó gallérját felgyűrve járnak ki és be a kávéház aiján. Egy részük operett melódiákat dudolgat, más részük a »pocsék idő«-t szidja; némelyek ismét egy nagy politikai lap esti kiadását kapkodják, melyet egy idősebb nő kinálgat az uraknak, egyforma unalmas változatlan hangon:

— Esti kiadás! Tessék! Vegyének esti lapot! Itt a tudósítás az országgyűlésről!

Az egyik ház előtt, tulsó oldalán a széles kocsiútnak, amelyen fényes uri fogatok, bérkocsik, omnibuszok és egyéb járművek nyüzögnek fel s alá, egy fényes uri fogat áll meg. A lovak türelmetlenül kapálják a köveket patkójukkal, a széles gallérú, magas, prém-

sipkás kocsis mintegy ütemre csapja össze két karját és bosszusan pislogat fel a második emeletre, a honnan két vörös ernyőjű lámpa alól mágius, kísérteties fény lopódzik ki az utcára a hanyagul leeresztett függönyök közül.

— Noma megint későre fog járni, — úgy látom — mire haza vetődünk — dörögő mérgezen. — Tessék aztán még tisztogatni! Vajjon a gróf ur ma megint megteszi, hogy... Lám, úti is már a tíze!

Epo'y izgatottan, mint a prémes sipkás kocsis, lesi és várja az öreg ujságáros nő is a szorosan magára csavart téli nagykendőben, durva bőrczipőben az óráútást a közeli toronyból; ép oly felindultan, izgatottan tekintet ő is fel a kivilágított ablakokra.

Közben azonban ugyanazon egyhangú kiabálással kínálja az ujságokat:

— Esti ujság! Vegyének esti lapot!

Végre felnyitja a kapu odaát és a gázlámpák nyugtalan, lobogó fénye mellett csinos, sötét öltözkében egy eleven kis nő szökken át a járdán és kezével felnyitja az uri fogat aiját. Majd utána egy pompás, magas termelő, uszályos atlasz ruhába öltözött hölgy alakján siklanak végig a fényávok. A fényes öltözkére egy drága biborvörös bársony mentő borul; a büszke tartású szép fejét, melyet egész a homlokra lecsúnyító, vörösszőkébe játszó, fűrtös haj-

korona ékit, spanyol csipkéből készült fehér fátyol takarja s körülburkolja azt. Kezeiben, melyekre hosszú svéd keztyűt húzott, pompás csokrot tart, szép, illatos rózsákból kötöttet, míg csuklóján arany karpereczek és ékszerek kövei csillognak.

Uralkodókat jellemző hanyag közönyvel lépeget lefele a lépcsőn; sötét szemével, melyek kendőzött arcából elővillognak, mereven, semmivel sem törődve, részvéttlenül bámul szét maga körül.

— Hajts minél gyorsabban, a hogy csak tudsz; mert már későre jár! — Szól oda parancsolólag a kocsisnak, aztán beszáll a kocsiba, a hova a komornája is követi.

Egy rántás a zablákon és a finom hintó nyilsebesen és nesztelenül gurul tova a gummikerekeken az »Odeon« felé.

Szakasztott így megy ez minden este. Bulowszki Irma ez a szépség, a lengyel nő, a főváros operette színházának ünnepezt csillaga. Azt, hogy szép, ragyogó, azt az egész világ beszéli, főleg pedig a high-life urai, a legfiatalabbak közülök a leghangosabban. Mindenek előtt azt vallja, mondja azonban finom kis tükre is, melyet gyakran faggat ezzel a kérdéssel ur-ője. S valóban a tükör és fiatal urcsók a tiszta igazságot beszélik. Hogy igazi lengyel nő, egy hazájából kivándorolt, emigráns nemesnek a leánya; a kit honszerelme

A Vatikán és Anglia.

Az angol katolikus főnemesség, különösen pedig Norfolk hercegnek és Vanghan érseknek érdeme, hogy a Vatikán és Anglia között fenállott feszült viszony megszűnt, a melynek külső jelét adta a pápa az által, hogy külön diplomáciai küldöttséget menesztett a londoni koronázási ünnepségekre. A pápa ismételtén értesére adta annak előtte az angol katolikus főnemességnek, hogy mennyire bántja őt és bánthatja annyi katolikus angol alattvaló loyálisát, hogy az angol koronázási eskü szövegében a katolikus vallás ki van gyönyölve. Ezt a kérdést a katolikus nemesség többször szóba is hozta, még pedig eredménnyel. Az eskü szövegében hiányozni fognak a diffamáló szavak és ezt a pápa azzal köszönte meg, hogy diszküldöttséggel képviselteti magát Edward király koronázási ünnepségein. Hír szerint az ünnepségek után Anglia s a Vatikán között az angol katolikusok érdekében új egyezmény fog létrejönni.

VII. Edvárd király állapota.

Az angol király állapota a lefolyt huszonegy óra alatt igen kedvezően javult s az orvosi körök véleménye szerint erős szervezete képes lesz diadalmaskodni a vehemens betegségen. Allandóan eszméletnél van és feltűnő nyugalommal és türelemmel viseli a kínos fájdalmakat. Érdeklődik minden iránt s azon kívánságának adott a nap folyamán kifejezést, hogy unokaöccse Henrik porosz herceg és a dán trónörökös maradjanak Londonban, beteg ágya mellett. Az orvosi bullettin is erős reményeket táplál a felgyógyuláshoz és mégis szénázciót keltett az a hír, hogy egy másik műtét szüksége is fenn forog. A laikusok aggodalmasan tekintenek az operáció elé, orvosi körök ellenben biztos reményeket táplálnak a sikeres felgyógyuláshoz.

A király állapotáról vett távirataink a következők:

London, június 26. A mai hírek a király állapotáról kedvezőek. A király teljesen eszméletnél van és környezetét

meglepi az a nyugalom és bátorság, melylyel a betegséget elviseli. Kedvező jelnek tekintik azt is, hogy a király minden iránt érdeklődik és annak a kívánságának adott kifejezést, hogy unokaöccse, Henrik porosz herceg és a dán trónörökös ne utazzanak még haza, hanem maradjanak Londonban. A király felolvastatja az idegen fejedelmektől érkezett táviratokat. Különösen megörült Ferencz József és Vilmos császár táviratainak, a melyeket kétszer is felolvastott. Ilyen körülmények között mindinkább fokozódnak a remények arra nézve, hogy a király fel fog épülni.

London, június 26. A kedvező bullettinek daczára óriási szenzációt kelt az a hír, hogy a királyon egy második operációt kell majd végrehajtani. A dolog azonban csak a laikusok előtt tűnik fel aggodalmasnak, orvosi körökben azonban bizalommal tekintenek az operáció elé, mert a király szervezete igen erősnek mutatkozik. Az első operációnál ugyanis csak az abscessust távolították el, míg a másodiknál majd a feregnyújtványnak teljes eltávolítása válik lehetségessé és szükségessé. Ez a második műtét mind a mellett igen nagy veszedelmekkel jár, mert annak nyomában igen könnyen támadhat hashártyagyulladás.

London, június 26. A ma közzétett kitüntetések listáját a király maga nézte át betegágyában. Udvari körökben ma már nyugodtabban ítélik meg a király állapotát, sőt sokan azt hiszik, hogy a koronázás augusztus havában mégis csak megtörténik.

London, június 26. Tegnap este 11 órakor a következő orvosi jelentést adták ki: A király állapota kielégítően javul. A nap folyamán a király néhány órát aludt és csak kis fájdalomról panaszkodott. Később a király vidámabb volt. A sebgyógyulása kedvezően halad.

London, június 26. Hogy Edvárd király betegségét mennyire titkolták, azt a legjobban illusztrálja a következő sürgönyváltás. Hétfőn ugyanis a londoni újságírók egyesületének elnöke ezt a táviratot intézte Windsorba Sir James Knolleyhoz, a király magántitkárához:

„Folyton a legaggasztóbb hírek érkeznek hozzánk a király betegségéről. Kérem, tudassa velünk, hogy megcáfolatjuk-e ezeket a híreket.»

Erre a következő távirati válasz érkezett:

„A király betegségéről terjesztett hírek-ből egy szó sem igaz.

Sir James Knolley.»

Tanítóválasztás.

— Az iskolaszék gyűlése. —

A községi iskolaszék tegnap d. u. 4 órakor tanítóválasztó-, majd reedcs gyűlést tartott.

Jelen voltak:

Mezey Mihály, Réz Mihály, Rimler Károly, dr. Dóri Ferencz, Istvánfy József, Mátéh Lajos, Dietz Mihály, Stark Gyula, Moga János, Materny Imre, dr. Hoványi Géza, dr. Hoványi Gynla, Váradí Mór, dr. Vucskics Gyula, dr. Radó Ignác, Csák Máté, Hegyesi Márton, dr. Molnár Imre, Komlóssy József, Ritoók Zsigmond, Ragány János, Bozók Béla, dr. Váradí Zsigmond, Ficsek Lajos, dr. Berkovits Ferencz, Gencz János, Auspitz Adolf, Dencs János, Gábrily Lajos, Bordé Ferencz, Barry József, Böszörményi Géza, dr. Thury Kálmán, Vaday József, Száhlender Károly, dr. Kornstein Lajos, dr. Kecs-keméti Lipót, Sulyok István, Szokoly Tamás, Hlatky Endre, Winkler Lajos, dr. Konrád Márk, Báthy Zoltán jegyző.

Két új állást töltöttek be, melyet a törvényhatóság még ez év elején rendszeresített. A két állás közül az egyikre csak férfiak, a másikra csak nők pályázhattak.

A választó gyűlést Mezey Mihály vá. elnök, a közg. bizottság kiküldötte vezette.

Az elnök felolvastatta a tanügyi bizottság javaslatát, a melyet Réz Mihály terjesztett elő. A jzvk hitelesítésére felkérte Mátéh Lajos és Kornstein Lajos tagokat s ugyancsak ezeket jelölte ki az esetleges szavazásnál a szavazatszedő bizottság tagjainak.

Ezután az egyik állásra a szavazás mellőzésekkel egyhangulag az első helyen jelölt Hegyesi Katalint választotta meg az iskolaszék.

vártanuvá tett: ezt a lapok hirdetik felőle; a kis és nagy lapok, melyek a kulissza titkokat szellőztetik, a színpadok pletykáit találják fel és ügyesen tudják verni a nagy dobot a művésztől és az igazgatót érdekelni, no meg egy-egy nevesebb zeneszerző mellett is, a kik nagyon tudják méltányolni azt, ha szíriemnyük megéri a századik előadást.

A kis és nagy lapok azonban nem mondják a való igazságot, nem mondanak igazat, mint a tükör és a fiatal csupasz képű, parfümös gavalierok.

Akarnák tán tudni kedves olvasóm a tiszta leplezetlen igazságot? Jó! Kérdezzék meg akkor azt a ráncos képű öreg nőt ott az utcza sarkán, a ki az újságokat árulja, azokat az újságokat, melyek olyan szép és egyszerű történeteket tudnak mesélni Bulowszki Imáról, a lengyel nőről! O sokkal jobban tud mindent, ő, a vén újságárusnő: hiszen ez az ünnepezt csillag, a ragyogó diva tulajdon gyermeke neki, egyetlen gyümölcse kései és csak rövid ideig tartó házasságának.

Erről persze a lapok nem szólnak semmit; nem ejtenének szót róla a világról! Hisz az ilyesmi nem érdekes, sőt egész mindennapias? Nem ingerli a látni vágyó, éhes közönséget egy cseppet se! Mit törődik a nép azzal, hogy az a szegény sorsból való asszony mennyit küzdött. — fáradt, takarékoskodott éjjel-nappal gyermekeért, ezért a szép, eleven eszű gyermekért. Hogy keserves kinnal szerzett keres-

ményét rá áldozta lánya neveltetésére, hogy őt kiképezze, kába hiúságában s anyai vak büszkeségtől vezéreltetve.

Igen, nagyon is okos és eleven eszű volt a lány és tanulókonny a tanítvány!... A kicsiny lábak csakhamar olyan biztosan lépegettek, lejtettek előre az új pályán, hogy hamarosan nélkülözni tudták a vezető kezeket s az anyai támaszt.

A hábból kipattant a fényes pillangó és kirepült a szűk, sötét falak közül a napfényre, hogy csodáltassa, bámultassa magát a világ által. Anyját felejteni kezdte, sőt szegénylette őtet és egyszerű származását. És minél erősebb fényvel ragyogott a szerencse-csillaga, minél fényesebbnek ígérkezett mutatkozott a jövő előtte, annál kevesebbet, annál ritkábban gondolt vissza Bulowszki Irma az ő gyermekkorára s arra az őszülő anyókára, a ki egy szűk kamrácskában lakott fent az eresz alatt, a hova csak számtalan kopott falépcsőn át lehetett feljutni az embernek.

Hogy is reszelték volna torkukat azok a bizonyos jó szomszédok; hogy sugtak-bugtak volna összedugott fejjel, ha meghallották volna náluk, az ő hajlékukban a „lengyel nő“ selyem uszályának zizegését s a róla szétáradó finom rózsáillat ott rekedt volna a szűk folyosón és lépcsődkön.

Hát még a világ! Mit szólt volna ehhez a világ? Azonkívül a pályatársnők, a pajkos kollegák, a kikosarazott és elhagyott szerelmesek,

a gonosz indulatu bírálók és a lapok! Azok a haszontalan, rossz lapok! Igen!...

Nem, ezt a dolgot nem lehetett nyíltan tiltani s-hogy! Nem ment s-hogy, hiába. Az öreg nő ezt maga is kénytelen volt belátni. Be is látta. Nem nyilvánította többé egy szóval sem, hogy látni akarja a gyermekét. Nem is látta őt soha, sem a maga házában, sem abban a virágokkal elárasztott boudoirban, mely szinte tömve volt törékeny, de drága csecebecsékkel. D-hogy akart a gyermekének útjába állni és a szerencsését megakasztani.

Néha napján történik csak, hogy a lármás közönség közt meglapulva ott ül ő is a földszinten reszkelve és visszafojtott lélekzettel s mintha a torkát szorongatnák vasmarokkal, mialatt körülötte mindenki tapsol, virágkoszoruk és csokrok röpülnek a színpadra, a hova az összes látszóvek irányozva vannak. Az ő gyermeke az ott...

S estéről-estére ott ácsorog a szegény anyóka a kivilágított kávéház előtt s lesi-várja azt az órát, mikor az a nagyon is ismerős hintó a kapu elő kanyarodik és Bulowszki Imának, ennek a fényes tüneménynek alakja a gázlámpák fényes sugarában felbukkan.

Két éve már, hogy nem beszélt a magzatával, de legalább látja őt. Látja minden áldott est, habár csak messziről, habár csak egy tekiutetre...

A másik állásra az elnök elrendelte a szavazást. Beadtak 42 szavazatot.

Ebből kapott:

Buday Béla	18 szavazatot.
Jerzsák Árpád	14
Nass Dezső	10

Ennélfogva Buday Bélát szótöbbséggel megválasztott tanítónak jelentette ki Mezey Mihály, a választógyűlés elnöke.

Ezután Hegyesi Márton megnyitotta a rendes gyűlést.

Két interpelláció.

Az ülés elején felszólalt dr. Hoványi Gyula iskolaszéki tag. Sérémesnek találja, hogy Urnapján az iskolaszék ülést tartott. Németországban törvénybe vették a három nagy ünnep mellé az Urnapot. Jogállamban élünk. Nálunk is törvénybe van iktatva a vallás szabadsága. Itt kölcsönösen tisztelni kell a vallási érzelmeket. Hiszi, sőt tudja, hogy az elnököt ezen sérelmes esetben nem vezette célzatosság, de bármily tekintetből ragaszkodott is most az ülés megtartásához, azokata jövőre nyomós okoknak nem találja. A törvényhatóság is elhalasztotta Aldoocsütörtökről a közgyűlést más napra. Ezt az iskolaszék is megtehetné volna. Mást most nem akar, csak kéri az elnököt, hogy felszólalását jövőre szíves figyelmébe vegye.

Szokoly Tamás szintén felszólalt. Egy éve már, hogy a felügyelő-igazgatóra vonatkozó szabályzat kidolgozását egy bizottságnak kiadták, de még mindig nem csináltak semmit.

Hegyesi Márton elnök válaszol a felszólalásokra. Az urnapi ülést azért kellett megtartani, mert a következő napokra nem lehetett halasztani a tárgyalást, a határozathozatalra került ügyek pedig sürgősek voltak. A legnagyobb tekintettel van mindenkinek a vallási érzelmeire s jövőre egyáltalán nem fordul elő ilyen eset elő.

A felügyelő igazgatóra vonatkozó szabályzatot azért nem dolgozták ki, mert a közoktatási miniszter most ad ki egy szabályzatot az iskolák vezetésére s ezt megvárják. Az iskolaszék erre különben haladékat adott. A választ tudomásul vették.

Ugyancsak tudomásul vették a választógyűlés eredményéről beterjesztett jelentést, a melyet fentebb ismertettünk.

Szállítások.

Az értesítők nyomdai előállítására meghirdetett pályázat eredményét s a bizottság eljárását, melylyel az értesítők előállítását, mint a legelőnyösebb ajánlattevőre Helyfi Lászlóra bízták, jóváhagyólag vették tudomásul.

A tankönyv és írószerek szállítására beérkezett 8 ajánlat, legelőnyösebb a Berger Sámuelé, illetőleg a Sebő Imre pótajánlatával egyenlő. Szokoly Tamás a Sebő pótajánlatát amint a községi iskoláknak több éven át osztatlan elismerésben részesülő szállítójának ajánlatát indítványozta elfogadásra.

Az iskolaszék a pótajánlat figyelmen kívül hagyásával Berger Sámuel bízta meg az írószerek és segélykönyvek szállításával.

A vizsgálatok eredménye.

A tanügyi bizottság jelentése alapján a tantestületnek jzkvi elismerést és köszönetet szavaztak azon eredményért, a melyet a vizsgáló bizottságok elnökei az évről vizsgálatokon örömmel konstataáltak.

Vita az alkotmányos jog elkövetéséről.

Nagyon érdekes és értékes vitát provokált a polg. leányiskola igazgatójának jelentése, a melyben kéri az iskolaszéket, hogy ne melőzzék a jövő évben az iskolát azért, mert a miniszter kivette a tanulmányi felügyeletét az iskolaszék hatásköre alul; a tantestület csak olyan buzgalommal igyekszik megfelelni hiva-

tásának, mint a múltban, s mindig rászolgált az iskolaszék elismerésére.

Szokoly Tamás sajnálattal látja, hogy a miniszter rendelete milyen visszahatást eredményezett; indítványozza, világossítsák fel erről a minisztert s bírák a káros rendelet visszavonására.

Gábel Jakab jogosultnak tartja a miniszter ezen rendeletét; nem a nagyváradi iskolaszék szolgált erre, hanem a falusi iskolaszékek, falusi bírók tulkapásai; az iskolaszék tagjai elmehetnek a vizsgálatra s észrevételeiket közölhetik a tanfelügyelővel.

Dr. Konrád Márk sajnálattal tapasztalta, hogy ezen rendelet a tanítószék kíváncsiára jött létre, a mely függetleníteni akarta magát azon hatóság beavatkozásától, a mely neki kényeret ad. Nem így kell tudtára adni a miniszternek e rendelet káros voltát, hanem másképpen; el kell járni az iskolákba s a tapasztalatokról nem a kormány közegénél, hanem a törvényhatóságban kell jelenteni, a mely bizonyára nem késik majd orvosságot keresni a sérelmek orvoslására.

Réz Mihály utal arra, hogy a nagyváradi tanítószék mindig tisztelettel adózott a községi iskolaszék iránt s az az eredmény, a melyet az évről vizsgálatokon produkáltak, csak az iskolaszék és a tantestület áldásos összmunkálkodásának a szüleménye.

Ragány János szintén helyesli a miniszter ezen rendeletét, amelyre a falusi iskolaszékek nagyon is rászolgáltak; a miniszter is megvan győződve arról, hogy a nagyváradi községi iskolaszék elég intelligens és elég kompetens is a tanulmányi ügyekbe való beavatkozásra, de azért az ő kedvéért külön rendeleteket nem csinálhat. Ezért nem helyesli a Szokoly indítványát, legalább ebben a formában nem, legfeljebb azt kérheti az iskolaszék, hogy a városi iskolaszéket vonja ki a miniszter ezen rendelet hatálya alól.

Az elnök összegezve a vita eredményét, kijelenti, hogy az iskolaszék a miniszterrel nem is levelezhet, legfeljebb a törvényhatóság útján, de ez ügyben való bármiféle felszólalás — mivel a jövő hónapban az elemi iskolákra is megjön az ily irányú rendelkezés — hiábavaló és idő előtti; így az indítvány fölött az iskolaszék napirendre tért.

Ezután ugy a felügyelő, mint a polg. fiúiskola igazgatójának nomleges jelentését tudomásul vették.

Apróbb ügyek.

A városi tanács végzését a kisegítő tanítók fizetésének rendezése tárgyában, tudomásul vették s felkérték az elnökséget, hogy hívja fel a kisegítőket a pótdíjak utólagos felvételére.

Még egy pár lényegtelen tárgy elintézése után a gyűlés véget ért.

UJDONSÁGOK.

Szent László napja.

A legdicsebb magyar szentek egyikének: Szent László királynak napját üli ma a kath. egyház.

Ünnep ez a magyar nemzetnek, de Nagyváradra nézve kétszeresen ünnep a mai nap, mivel Szent László egyszersmind egyházmegegyének s városunk védszentje, alapítója s ez a nap a város fogadalmi ünnep is egyszersmind 1739. óta, midőn a Nagyvárad városát sújtó dögvész, jégeső, óriási viharok és egyéb csapások a szent király tiszteletére rendezett 8 napi körmenet után megszűntek.

Ekkor emelték a kispiacz-téren Szent László azon kőszobrát, amelyet ezelőtt kilencz évvel cseréltek fel — a bibornok és a káptalan bőkezűségéből — a jelenleg ott diszító gyönyörű ércszoborral.

A Szent László napi ünnepségek városunkban különös fényvel tartatnak. Szent László ereklyéje a székesegyházban a bibornok által készített remek művi ereklye-tartóban (herma) a hivek tiszteletére az oltárra tételik az ünnep egész nyolczada alatt, miközben ezer és ezer ajk küldi az égbe fohászt s rebegi el azt az imát, ami a Szent László-téren felállított szobor talapzatára írva van Szent László király... könyörögj érettünk!

Ma, pénteken reggel, Szent László napján 9 órakor ünnepélyes szent mise lesz a székesegyházban, melyen Radnay Farkas felszent. püspök pontifikál. A káptalan tagjai cappa majorban (hermelines palástban) jelennek meg a szent misén.

A székesegyházi énekkar egyházi zenedarabokat ad elő, köztük: régi magyar ének Szent László királyról.

Az ünnepi szent beszédet a dicső királyról Csicsay Alajos papnöveldei viczerekter tartja.

Délután 3 órakor vicsernye és litánia s a Szent László ereklyéjének csókoltatása. Ez a litánia nyolcz napon át tartatik meg.

A Szent László-templomban reggel 9 órakor szintén nagy mise lesz, de — tekintettel a székesegyházi ájtatosságokra — szent beszédet nem tartanak.

Szent László király mai ünnepe miatt — mely Nagyváradon parancsolt ünnep jellegével bír — lapunk holnap, szombaton nem a rendes időben reggel, hanem délelőtt s a rendesnél kisebb terjedelemben fog megjelenni.

Rendkívüli városi közgyűlés.

Részletesen ismertettük már azon ajánlatokat, amelyekre a város általa villanyvilágítás berendezése, az új városház berendezése, továbbá a legújabb 2,600.000 koronás kölcsön konvertálására felveendő 4.100.000 korona kölcsönre nyújtottak be Nagyvárad városához: a Pesti Hazai Takarékpénztár, a budapesti Jelzálog és Hitelbank és a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank.

A három ajánlat között a Pesti Hazai Takarékpénztár ajánlata legelőnyösebb s ennek elfogadását ajánlja egy a pénzügyi szakbizottság, mint a városi tanács.

A kölcsön ügyének eldöntése azért sürgős, mert az ajánlattevő pénzintézetek ajánlatuk elfogadására, illetve azok érvényességére 30 napi határidőt tűzött ki. A törvényhatóság éppen ez okból elhatározta, hogy még e hónapban rendkívüli közgyűlésen tárgyalja a kölcsön felvételének ügyét.

A rendkívüli közgyűlés holnap, szombaton délután lesz, a melyre a polgármester a következő meghívót adta ki:

Valamennyi bizottsági tag urnak.

A város törvényhatósági bizottságának folyó évi június hó 12-én tartott közgyűlésében 142/6084 sz. a. hozott határozatához képest Főispán ur 6 méltósága f. évi június hó 28 ik napjának d. u. 3 órájára rendkívüli közgyűlés összehívását rendelte el.

A közgyűlés tárgyai lesznek:

1. A beruházási szükségletek fedezése és a régebbi kölcsön konvertálása céljából felveendő nagy kölcsön és

2. Az új városház villágítása, bútorkészítési és a városház környékének rendezése iránti tanácsai javaslat tárgyalása.

Ezen közgyűlésre bizottsági tag urat tisztelettel meghívom.

Nagyvárad, 1902. június hó 26-án.

Rimler Károly,
polgármester.

Felhívás előfizetésre.

Az új félév küszöbén azzal az őszinte bizalommal közeledünk t. olvasóinkhoz, amelyet eddigi működésünkben elismerésével és pártolásával kitüntett.

Nehéz időköt küzdöttünk át eddig, hogy programunkat, megszabott irányunkat követve a jó magyar, keresztény közönségünket megfelelően szolgáljuk.

Jelszavunk ma is a hamisítatlan ősi magyar szellem, amely annyi hányattatás után fentartotta hazánkat, egyesítve a keresztény jellemmel, amelynek védszárnyai alatt egy ezredév után is él a magyar nemzet.

Ezt az országot magyarnak és kereszténynek alapították, így vettük át apáinktól s így óhajtjuk átadni utódainknak.

Ez a mi programunk.

Ezen belül igyekszünk az igazságot szolgáltatni; élénk, szellemes, hírekben jól értesült, minden irányban független, szókimondó lapot adni. S programunknak mint eddig megfeleltünk, megfelelünk ezentúl is.

Ehhez kérjük a magyar olvasóközönség pártfogását.

A »TISZANTUL« szerkesztősége és kiadóhivatala.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre	— — — —	16 kor.
Negyedévre	— — — —	4 »

Helyben házhöz hordva:

Egész évre	— — — —	20 kor.
Negyedévre	— — — —	5 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre	— — — —	24 kor.
Negyedévre	— — — —	6 »

TÁJÉKOZTATÓ.

Június 28. Biharmegyei és Nagyváradai Nőegylet ülése.
Július 1. Orvos-gyűlés.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 óráig fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

* Személyi hírek. Szunyogh Péter alispán Berettyó-Ujfaluuba utazott, honnét csak vasárnap érkezik Nagyváradra. — Megírtuk tegnap, hogy Kertész Bertalan, Nyiregyháza r. t. város rendőrkapitánya rendőrségünk látogatására Nagyváradra érkezett. Tegnap megtekintette a rendőrkapitányi hivatal összes ügyosztályainak ügyvezetését, valamint rendőrküldönményeinket is megismerelte. Kertész Bertalan Gerő Armiu kalauzolta és mindenben készségesen szolgált a vendégnek felvilágosítással, aki a tegnap délutáni gyorsvonattal Debreczenbe utazott.

* Új theologiai doktor. Lestyán Endre nagyvárad-egyházmegyei áldozópap, Lestyán Adorján debreczeni kir. közjegyzőnek fia, Innsbruckban kitűnő sikerrel végezte be theologiai tanulmányait s tegnap avatták doktorrá az innsbrucki hirneves egyetemen. Orvendünk a fiatal pap szép sikerén s kívánjuk, hogy alapos ismereteit bőven gyümölcsöztesse egyháza és hazája javára.

* A debreczeni róm. kath. főgymnasium építése rohamosan halad előre. A gymnasiummal kapcsolatos piarista-rendház már teljesen elkészült. Mindössze némi belső munkálatok vannak még hátra. Az iskola egyik szárnya most került tető alá. Az új tanterv, melyben mind a nyolcz osztály megnyílik, már ebben kezdik meg, mert a másfél százéves öreg épület lebontották, s így be fog állani az a sajátos helyzet, hogy az épület egyik részében tanítanak, a másik részét meg az alatt építik. Ugy az iskola, mint a rendház két legszebb épülete lesz a fejlődő Debreczennek!

* Hatvan év előtt végzett diákok találkozója. Sűrűn olvassuk az újságban, hogy iskolatársak, akik 10—20—25 évvel ezelőtt tettek érettségi vizsgát, találkozóra hívják egymást. Most ezekre a többé-kevésbé fiatal vagy élemedett urakra alaposan rálicsiztált Gánóczy Flóris, székesfehérvári közjegyző, aki azon iskolatársait hívja találkozóra, akik vele együtt 1842. évi július 22-én, tehát 60 évvel ezelőtt tettek érettségi vizsgát Egerben. Ugyanezek az iskolatársak már összejöttek egyszer, 1892-ben Bars-Szent-Kereszten Bende Imre nyitrai püspöknél, aki szintén közzéjük tartozik. Az öreg iskolatársak most is a nyitrai püspöknél fognak találkozni július 22-én Mocsokon.

* Az új városház berendezése. A most épülő új városházát Nagyvárad városa villanyvilágítással akarja berendezni, azonkívül a mostani felszerelésből, butorokból csak a teljesen megfelelő, jó állapotban levőket viszik át a régi épületből s így az új épület tulnyomó részét új butorokkal fogják ellátni. A városi mérnöki hivatal már elkészítette az új berendezés költségvetését. A villanyvilágítás berendezésére és új butorokra 115,000 koronát irányzott elő. A költségvetés tételenként sorolja fel a szükségleteket.

* Magyar nemesség. O felsőge személye körüli magyar minisztere előterjesztésére Endes Antal csendőrfőhadnagy, valamint törvényes utódai részére, régi magyar nemességük épségben tartása mellett, a csikszentsimoni előnevet kegyelemből megerősítette.

* Mangra Vazul kánoni vizitációja. Ilyen czímen már tegnap megírtuk, hogy Mangra Vazul megválasztott aradi püspököt a nagyszebeni görög keleti püspöki zsinat verifikálta, azaz megvizsgálta Mangra Vazul kánoni minőségét, valamint megválasztásának szabályszerűségét és semmiféle kifogást nem tett ellene. Mangra Vazul már Aradra érkezett s hívei előtt szóval is megerősítette ezt a hírt, hozzátevé, hogy a zsinaton résztvevő mind a két egyházfő, úgy Metianu metropolita, mint Popea püspök teljes egyértelműséggel hozták meg határozatukat, melynek alapján az új püspököt megerősítésre fogják a kormányhoz felterjeszteni. Mangra tegnap egész nap híveivel folytatott tanácskozásokat s ma délelőtt utazik el Aradról Nagyváradra. Az egyházi szempontból nem kifogásolt választást a kormány még állampolitikai szempontból fogja vizsgálat alá venni, s hogy ennek milyen lesz az eredménye, még nagyon kétes dolog. A királyi jóváhagyást illetőleg a döntés néhány hét múlva fog megtörténni.

* Evzárás a községi iskolákban. Az összes községi elemi iskolákban június 29-én lesz az 1901—1902. tanév ünnepélyes bezárása. Ez alkalommal osztják ki a bizonyítványokat és értesítőket.

* A vértanuk földje Amerikában. A »Nemzeti Szövetség« Budapesti székelő központja elhatározta, hogy az Amerikában élők magyarok részére egy nemzeti zászlót készíttet, melynek tetején ezüst gömb fog díszleni. A gömbbe Magyarország négy történelmi nevezetességtel városából földet fognak tenni, így Aradról a

vértanuk vesztőhelyéről is. A »Nemzeti Szövetség« átiratilag kérte meg Iostitoris Kálmán aradi polgármestert, hogy egy marék földet küldjön a gömbbe. A polgármester s kérelemhez híven személyesen járt ki a vesztőhelyen s egy ládika földet küldött tegnap Budapestre.

* Csillaghullás a rendőrségen. Ez évi május hó 11-én megtartott nyilvános rendőrlégénységi szakvizsgálat alkalmával a legtöbb elméleti képzettséget és szorgalmat tanúsított rendőrök előléptetésre terjesztettek. Ez előterjesztés alapján Rimler Károly polgármester tegnap kiadott véghatározatával következőket nevezte ki: 1. Szakaszevezetőkké: Veres György cz. őrmester tizedest és Sándor M. Lajos tizedest; 2. Tizedesekké: Borbély György, Réthy József, Kelemen András és Grenó István cz. tizedeseket, valamint Dienes István I. o. rendőrt; 3. Czimzetes tizedesekké: Boll György és Drén Gábor I. o. rendőröket; végül 4. I. osztályu rendőrökké: Tapassi József, Tandí Gábor, Nagy Gyula, Danyek István, Nassa János, Kovács István, Hégelő Imre, Basa András és Valki János II. o. rendőröket.

* A custozai csata évfordulóját fényesen ülte meg a debreczeni 39. gyalogezred is. A katonai pompával ékített templomban az ejesett hőskért gyászistentisztelet volt. Utána Dr. Wolafka Nándor püspök beszédet tartott a tisztikarnak és legénységnek. Délben ebéd volt. A csata emlékére a legénységet is megvendégelték.

* Hetilap Tenkén. Az tenkei főszolgabíró bejelentette Biharvármegye alispánjának, hogy Tenkén Bittera Béla mint kiadó és szerkesztő »Tenke és Környéke« czímmel társadalmi és közgazdasági hetilapot szándékozik kiadni s Bitterának az erkölcsi bizonylatát kéri.

* A margitai választás a vármegyén. A szerdán megejtett margitai országgyűlési képviselőválasztás meggyezerte élénk érdeklődést keltett. Tegnap már tárgyalta a választást Biharvármegye központi választmánya az alispán elnöklése alatt. A választásról felvett jegyzőkönyv egy példányát felküldik a képviselőházhoz, egy példányát pedig a belügyminiszterhez.

* Szabadalom a repülőgépre. Bázár Győző, a nagyváradai I. szert püspökségi uradalom irodatisztje már évek óta kísérletezik a repülőgép feltalálásával. Kísérletei s ezen alapuló találmányát nyilvánosan be is mutatta s bár a találmány nem vált be teljesen, még a szakemberek előtt is érdekes volt. Azóta folyton kísérletezik. Találmányára szabadalmat is kapott s azt a hivatalos Budapesti Közlöny a következőkben közli: »23748. lajstrom szám. Bázár Győző uradalmi tisztviselő Nagyváradon. — Hármass légszavar dinamikus légkajók hajtására és egymásban forgó tengelyének ágyazása.«

* Halálozás. Részvétellel értesülünk egy derék, munkás, szorgalmas ember: Hrozjencsik János városi rajzoló haláláról. Hosszu időn át szolgált a városi mérnöki hivatalnál. Temetése szombaton, június 28-án délután lesz. A család gyászjelentés a következő:

Özv. Hrozjencsik Jánosné, szül. Hracsek Amália a maga, valamint gyermeke Paula, testvére Ferdinánd, egy az összes rokonok és jó ismerősök nevében is fájdalomtelt szívvvel tudatják a szerető jó férj, édesapa testvér és rokonnak Hrozjencsik János, városi építési rajzolónak folyó évi június hó 26-án, délután 3/5 órakor, életének 44-ik, boldog házasságának 14-ik évében hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. A megboldogult drága halott földi maradványai ugyane hó 28-án fognak az ág. ev. egyház szertartása szerint tartandó gyászima után a Hid-r-za 2/174. sz. gyászhatól az olasz-i temetőben örök nyugalomra tételni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, kártársai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1902. június 26. Béke poraira!

* A rektorválaság. A legutóbbi rektorválasztásnál tudvalevőleg ugyanannyi szavazatot kapott dr. Högyes Endre, mint a mennyi Ajtay K. Sándorra esett. Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter az egyetemi szabályok adta jogánál fogva a rektori méltóságban a szolgálati auciennitáshoz fogva Ajtay Sándort erősítette meg. Az új rektor a megerősítést követő napon levelet írt Vécsey Tamás ezidei rektornak s arra kérte, hogy hívja újból össze a rektorválasztókat, mert ő a rektori méltóságot nem akarja megtartani. A rektorválasztók tegnap délelőtt tíz órakor összeültek. Megjelentek: Berger E. János, Demkó György, Székely István Kiss János hittudományi professzorok, Herczegh Mihály, Antal Gyula, Mariska Vilmos, Király János jog- és államtudományi tanárok, Schulek Vilmos, Taufer Vilmos, Liebermann Leó orvoskari tanárok és Gyulay Pál a bölcsészeti fakultus részéről. Az ülésre eljött az új rektor Ajtay K. Sándor is és minden indoklás nélkül kieltette, hogy a rektori méltóságról lemond Vécsey Tamás, a ki az ülésen elnökölt, délutáni egy óráig a tanácskozást felfüggesztette, miközben Wlassics miniszternek referált a történetekről.

* Elhunyt képviselő. Köröskényi Elek országgyűlési képviselő tegnap reggel meghalt. Az elhunyt a szabadalvti párthoz tartozott és az ungmezei szobránczi kerületet képviselte.

* Az államvasut nem épít. A magyar államvasutak nagyváradi—kolozsvári vonalán Kórház- (azelőtt Hidegser)-utca keresztezésénél a régi keskeny hid nemcsak a forgalmat gátolja, de már annyira ócska, hogy a környék lakói utcarendezési, forgalmi és közbiztonsági tekintetből egy szélesebb, megfelelőbb vasúti hid építését kérték. Az államvasutak igazgatósága, most arról értesíti Nagyvárad városát hogy az utca felett levő vasúti hidat megvizsgálta s mivel azon semmi aggályost nem találtak a műszaki közegek, a hid újraépítése indokolatlan s az ez iránt beadott kérelmet nem teljesítik.

* A kudarkuti nábob öröksége. Két hónap előtt tárgyalták Nagy Akos bűnpörét, melyben arról volt szó, hogy a hirtelen elhunyt Nagy Márton kudarkuti nagybirtokos vagyonát egy hamis szóbeli végrendelet koholásával Nagy Akos egészben magához akarta kaparítani. A kudarkuti nábob hagyatékát az örökösök most felosztották egymás között. 500.000 koronát érő vagyonon osztozkodtak az örökösök s Polónyi Géza ügyvédi irodájában tegnap írták alá az egyezséget, mely szerint a Blaskovics, a Grabanovics-család tagjai, a végrendelet hamisítás miatt 1 évi börtönrre ítélt Nagy Akos kapják az örökség egyéb részét, a többi rokonok a vérség fokán részesednek a vagyonban. Nagy Akos a Nagy Márton szlavonai birtokának egy részét kapta 400.000 korona értékben. Az egyezséget már bejelentették a hagyatéki bíróságnak.

EGYESÜLETEK.

A biharmegyei és nagyváradi tört. és régészeti egyesület közgyűlése.

— június 26.

Nagyszámú és disztigvált közönség jelenlétében folyt le ma délután 5 órakor a múzeum nagytermében a biharmegyei és nagyváradi tört. és régészeti egyesületnek felolvasással és szabad előadással egybekötött közgyűlése.

Eddig a közönség idegenkedett a történelmi matinéktől, de ma meggyőződést szerezhettek a jelenvolt hölgyek és férfiak, hogy ez idegenkedés tárgytalan, mert nem kevesebb

szórakozást élvezetet és ismeretet nyújtanak e történelmi felolvasások és szabad előadások akárcsak a szépirodalmi matiné. Miért is joggal feltesszük, hogy a mai közönség az egyetlen jövőendő matinéit is buzgóan fogja látogatni.

A jelenvoltak névsora a következő:

Gr. Teleky Sándorné, özv. Grunvald Henrikné, özv. Bilinszkyné, Gyalokay Jenőné, Karakas Gizella, özv. Knappné, Ritoók Margit és Emma, Máté Lajosné, Radnay Farkas püspök, Beöthy László főispán, Rimler Károly, dr. Bozók Alajos kir. tanácsos, dr. Steinberger Ferencz, Medvigy Mihály, Bunyitay Vince, Grócz Béla, Fetsér Antal, Gerő Armin, Rádl Ödön, dr. Hoványi Gyula, Géczy Lajos, dr. Bozók Géza egri jogtanár, Vidovich György peczeszöllői plebános, dr. Radó Ignác, Mayer József tb. pápai káplán, Novotny S. Alfonz, dr. Thury Kálmán, dr. Agoston Péter, dr. Karácsonyi János, Középegy Gyula, Besser Hugó, Brém Lőrincz, Mezey Mihály, Papp János megyei főjegyző, Gyalokay Jenő tűzér főhadnagy, Peszeky Ferencz, Karakas Károly, dr. Molnár Imre, Huszár Károly polg. isk. tanár, dr. Némethy Ferencz, dr. Némethy Gyula, Heim Károly stb.

A gazdag tárgysorozat kilencz pontból állott. Az első — dr. Beöthy László főispán — megnyitójában az egyesület mély részvételének adott kifejezést dr. Ritoók Géza, a tevékeny társulati tag és ügyész halála fölött. A második pont dr. Tóth-Szabó Pál az ismert fiatal történettudósnak: »A váradi egyházmegye a XV. sz. utolsó évtizedében« című felolvasása volt.

A becses felolvasás, mely a hallgatóság figyelmét mindvégig fentartotta, közelebbi lapunk tárczarovatában fog megjelenni. Különbözőben ama szomorú társadalmi erkölcsi és közéleti képnek egy részletét tüntette fel, mely hazánkban a mohácsi résznek előzménye és sok tekintetben oka volt.

A következő tárgy dr. Karácsonyi János, a hírneves tudós püspöki-i plebános szabad előadása volt; melynek folyamán bemutatta dr. Péchy Károly bihari orvos által az egyesületnek ajándékozott és saját szövegében talált honfoglalás kori különböző hadi eszközöket. Ezt követte dr. Némethy Gyula theologiai tanár és egyetemi titkárnak titkári majd Középegy Gyulának régiségtárőri jelentése, mely szerint az elmúlt év folyamán 793 drb. érdekes tárggyal gyarapodott a múzeum.

A számvizsgáló bizottság jelentésének tudomásul vétele után az elnök a választmány ajánlatát terjesztette elő a néhai Ritoók Géza halálával megüresedett ügyészi és választmányi tagsági állás, illetőleg hely betöltésére nézve. E szerint dr. Thury Kálmán ügyvéd jelöltetett mindkét helyre. Az ajánlatot a közgyűlés egyhangú éljenzéssel emelte határozattá; melynek hatása alatt az ép jelenlévő új ügyész szép szavakban adott kifejezést az irányában nyilvánult elhatározás bialomért.

Az utolsó és egyik legérdekesebb pont volt az indítványozás: Némethy Gyula egyetemi titkár felállván, az egyesület nevében annak a közönségnek adott kifejezést, hogy a társulat érdeműs elnökét, ki holnap névnapját ünnepli, az Ur Isten sokáig éltesse!

Orvosok gyűlése. A »Biharmegyei Orvos-Gyógyászati és Természettudományi Egyesület« folyó évi július 1-én délután fél 6 órakor a Felix-fürdő külön termében szakülést tart, melyre a t. egyesületi tagokat ezennel meghívom. Tárgysorozat: 1. Dr. Konrád Béla: Appendicitis esete. 2. Dr. Grósz Menyhért: Az epilepsziások kolonaiáról. 3. Dr. Konrád Márk: A bába-lepedés működése 1901-ben. A szakülést ugyanott rendkívüli közgyűlés követi, amelynek egyetemi tárgya dr. Berkovits Miklós és társainak indítványa lesz. Kelt Nagyváradon, 1902. jun. hó 20-án. Dr. Edelmann Menyhért, egyetemi titkár.

TANUGY.

Beiratás a debreczeni róm. kath. főgymnasiumban.

A debreczeni róm. kath. főgymnasium bizottsága ezennel tudomására hozza az érdekelt szülőknek, hogy főgymnasiumunk az 1902—3. tanévben teljes nyolcz osztálylyal nyílik meg s hogy a felvételek folyó évi július hó 1., 2. és 3-ik, valamint szeptember hó 1., 2. és 3-ik napján a főgymnasiumi igazgatóság által eszközöltetnek: és pedig jul. 1., 2-ik napján csak a helybeli és vidéki katolikus vallású, 3-ik napján a helybeli és vidéki más vallása tanulók számára. Ugyanezen sorrend tartatik be a szept. 1—3-ig tartó felvételi idő alatt is. — Intézetünkben jelenleg járó tanuló ifjak a felvételi időkhöz bármely napján jelentkezhetnek és felvételtnek. — Az első főgymnasiumi osztály mellé — ha elegendő számban jelentkeznek növendékek — párhuzamos osztályt állítunk. F. év szeptember hó 26. és 27-én tartatnak a felvételi- és magánvizsgálatok, szeptember 29. és 30-án pedig a beírások. Felvételi díj fejében minden tanuló 10 koronát, tandíj fejében pedig — mely minden vallású növendékre egyenlő — egész évre 60 korona fizetendő: a tandíj négy egyenlő negyedévi előleges részletben is fizethető. 1902. október 1-én a tanév ünnepélyesen megnyitattik. Kelt Debreczenben, 1902. június hó 18-án. A róm. kath. főgymnasiumi bizottság.

Igazságszolgáltatás.

A lókupecz cigány.

Bondre Tógyer ó-szentannai jómódu paraszt gazda gyönyörű pár csikót vitt a múlt év őszén a székelyhídi vásárra, hogy ezek árán erősebb, teherhúzásra alkalmasabb lovakat vegyen.

Korán reggel megjelent a vásártéren, büszkén szemlélve a szép két állatot s szinte hizott, midőn a dicsérő szavakat hallotta. Vevő azonban nem igen akadt.

Délfelé járt már az idő, a mikor egy híres cigány lókupecz settenkedni kezdett a lovak körül s töviről-hegyire megvizsgálta a csikókat. Lát-e jól? Nem kehes-e? Milyen a trappja? Szóval kereste a hibát. Minthogy pedig látta a csikók kifogástalan hibátlan voltát, az eladási ár irányában, kezdett érdeklődni. Készséggel adott feleletet Bondre uram, de a lókupecz aligha volt megelégedve az árával, mert nagyon köszörműlte a torkát és sürten vaskargatta tarkóját.

Hosszas hallgatás után pénz helyett ajánlattal lepte meg a gazdát, mondván:

— Tudja mit gazd' uram?

— No mit! — Üngetett Bondre.

— Nekem két igás lovam van, ráfizetek szívesen, csereéljük!

— Nem bánom hát legyen, de hol a ló?

— Ehun van ia! — szólott ragyogó arccal a cigány, egy pár jól megtermett deres felé mutatva, melyet egy mocskos képű cigány purdó tartott kantárszáron.

Kezdetét vette a próba s hosszas vizsgálat után Bondre a ráfizetés felől kezdett tudakozódni.

Az egyik ígért a másik tartotta magát, hogy ő így, meg úgy, de biz' nem enged. Végére megegyeztek s egy hatalmas parola rekeszté be az alkut.

Most már csak a paksus átirása volt hátra, meg az áldomás.

Az átiratásnak eszközölését *Bondre* vállalta magára és sietett a vásári biztos bódéja felé, a cigány gondjaira bízván a lovakat, a míg elvégzi.

Rövid idő alatt sikerült is megszabadulnia a hivatalos aktustól, azonban sem a cigányt sem a lovakat nem találta a régi helyen. Kereste mindenütt, de bizony se ló, se cigány nem volt sehol.

Mit volt mit tennie, jelentette az esetet a csendőröknek, kiknek sikerült lefűlelni *Daróc* János lókupeczet. A csendőrség áttette az ügyet az ügyészséghez, melyivel a tegnap megtartott főtárgyaláson foglalkozott a kir. törvényszék *Fassie* Pál kir. törvényszéki bíró elnöklése alatt:

A vádlott tagadott vég nélkül s tettét előrelátásnak majd tréfának nevezte.

— Istállom alássan az áldomás elől szöktem meg csak s nem akartam sem lopni sem csalni.

A beidéztet tanuk is igen különbözőképpen vallottak, úgy, hogy a kir. törvényszék kellő bizonyítékok híján a vádlottat felmentette.

Itélet jogerős.

IRODALOM.

Magyar Remekírók. Magyar könyvnek régen volt már oly fényes sikere, mint a *Franklin-féle Magyar Remekíróknak*. Kedvező jelenség ez a magyar olvasókörzéség nemzeti érzületére nézve ép úgy, mint irodalmi izlésére nézve. A mai kozmopolita gondolkodás mellett, az irodalmi izlés aberrációi közepette jóleső érzéssel tölti el minden magyar embert az a tudat, hogy a nemzeti klas. zikusok nemcsak, hogy számúzza nincsenek a magyar házakból, hanem ezeknek szeretettel gondozott családtagjai, a kik táplálják és fen tartják a nemzeti érzést, a magyar gondolkodást, gyönyörködtetnek és lelkesítenek, vigasztalnak és erőt adnak egy szebb jövőben való hithez. Megnyitják a szíveket a poézis örökhatalmu varázslatával; oly nyelven szólnak, melyek dallama a magyar ember lelke mélyéig hat el; magasan lobogtatják a tudás fátyláját, hogy világosság legyen a magyar elmékben. Lapunk, mely örömmel karol fel minden érdemes ügyet, szívesen egyengeti útját a *Franklin-féle Magyar Remekíróknak* a magyar közönséghez. Tesszük ezt annál nagyobb örömmel, mert a *Franklin-féle Magyar Remekírók* első egyöntetű kiadása az összes magyar klasszikusoknak s mint ilyen a szó leg-szorosabb értelmében nemzeti mű. Lapunk kiadó-hivatala útján 3 koronás havi részletfizetés mellett rendelhetők meg a *Franklin-féle Magyar Remekírók*; e végből a jelen számunk-ban levő hirdetés rendelő-lapja kivágandó és aláírva lapunk kiadóhivatalába küldendő.

REGÉNY-CSARNOK.

Tűzzel-vassal.

Írta: Sienkiewicz Henrik.

30.

Az árvák gyámolításáról oly meleg szeretettel gondoskodtak, hogy az árvákat így nevezték: a hercegség gyermekei. A herceg-asszony és Muchovické prépost ügyeltek rájuk. A hercegség minden zugában béke volt, rend és igazságosság, de félelem is lakozott a szí-

vekben, mert tudták, hogy a legcsekélyebb ellenszegülést is rettenetesen bünteti a herceg, akinek természetében nagylelkűség és szigorúság egyesült. Abban az időben azonban nagyon is helyénvaló volt az ilyen vasször, mert csak annak a védelme alatt fejlődhetett a műveltség, állhatott fönn a közbiztonság, csak annak a védelme alatt keletkezhetek falvak és városok, csak annak a védelme alatt talált oltalmat a földmives a rablók ellen. Így nyugodtan árusíthatták portékájukat a kereskedők és békén hívhatták imára a hívőket a harangok. Az ellenség nem merészkedett a határokrá, a gonosztevőket karóba húzták vagy besorozták katonának, egyszóval, a sivár földek virágzásnak indultak. A rengeteg terület lakosainak is ilyen ur kellett. Mert gyűlevész, vad, nyers nép volt ez Ideköltöztek Ukrania legizágább elemei, a föld termő volta idecsalta mindenfelől megszökött parasztokat és a börtönből megugrott gonosztevőket is. Hogy békés földmives legyen ebből a csűrhebből, hogy törvénytisztelők és rendes életmódu polgárok legyenek, ahhoz olyan oroszán kellett, akinek az ordításától is remegtek.

Longinus a temetésnél látta először a herceget, de nem akart a szemének hinni. Azok után, amikor róla hallott, azt képzelte, hogy egy óriást fog látni, aki néhány fejjel kimagaslik a közönséges emberek sorából. A herceg azonban vékonydongájú alacsony férfi volt, elég fiatal, mindössze harminczhat éves, arcán azonban nyomot hagytak a háborúzás fáradalmai. Mert bár Lubnieben igazán királyi módra élt, künn a táborban a háború időkben ugyanazt a fekete kenyeret ette, mint a közkatona, a pusztá földön halt, egy gyapjutarakóba takarózva és minthogy életének nagyobb részét harcokban töltötte el, a sok izgalom és fáradság erősen megviselte az arcát, amely első látásra is elárulta a kiváló, rendkívüli embert. Sugárzott róla a megtörhetetlen vasakat és a fenség, amely előtt mindenkinek meg kellett hajolnia. Látszott rajta, hogy tudatában van erejének és nagyságának, s hogy éppen azért még a korona súlya sem ingatná meg. Szelíd béke honolt a szemében, amelyből mint a villám csapott ki a harag lobbanása, s láttára önkéntelenül is ez a gondolat kelt: jaj annak, aki haragra ingerli. De a szeme nyugodt nézésének is valami különös varázsa volt: senki sem tudta kiállani. Nem egyszer megtörtént, hogy az elébe járuló követek tekintetének hatása alatt belezavarodtak a mondókáikba. A rónaságon egyébként olyan hatalmas volt, mint maga a király. Iródeákjai így kezdték a leveleit: „mi, Isten kegyelméből herceg és hospodár”. Körülötte ősi családból származó hercegek látták el az udvari méltóságokat s udvart nagy volt nála Helena atyja is. A természetében sok volt ugyan a szeretetreméltóság, de mindenkit tiszteletteljes távolságban tartott magától. A ka'ónáival, ha megszerette őket, a legbizalmasabb lábón állott, de közülök egy sem merészelt volna e bizalmasságot viszonzni. De ha azt parancsolta volna, hogy vessék magukat lovastól a Dnyeper hullámai közé, mind megtette volna. Anyja oláh asszony volt, tőle örökölte arczbőrének fehérségét. Az izzó vasnak a perzselő melegét sugárzó fehérsége volt ez. Hollófeke haját kurtára nyíratta, csak homloka fölött voltak dúsabbak a fürtök. A lengyelek nemzeti viseletében járt, s rendszerint nem sokat törődött a ruházatával, ünnepeken azonban kitett magáért, s csak úgy ragyogott a sok aranytól és drágakőtől. Longinusnak csak hamar alkalmá nyílt, hogy ilyen ünnepet lásson, a herceg ugyanis nyilvános kihallgatáson fogadta Roswan Úrsut.

A kék teremben történt ez, ahol a menyegzőt a csillagos égboltozatot ábrázolta, ami egy Helm nevű danzigi festőnek a műve volt. Selyemmel és hermelinnel borított trónszéken, amelynek a lába aranyból volt, ült a herceg, mögötte állott Muchovické, a nagyprépost, Woronics herceg, az udvarnagy, Maskievic Boguslaw, azután tizenkét apród és ugyanannyi spanyol ruhás alabárdos. A terem egészen megtöltötte a diszruhás nemességgel.

Roswan a hospodár nevében arra kérte a herceget, hogy vesse latba befolyását és személyének a különös súlyát a kbánnál s bírja rá, hogy tiltsa meg tatárainak a pusztító, rabló

betöréseket, amelyekből az oláhságnak sűrűn kellett szenvedniök. A herceg ékes latin nyelven válaszolt. Elmondta, hogy a tatárok még a kbánnak sem engedelmeskednek s megígérte, hogy ha áprilisban megjő a kbán követe, majd szóvá teszi előtte az ügyet s keményen ráizen a kbánra.

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

Az angol király állapota.

— Éjjel érkezett táviratunk. —

Berlin, jun. 26. (Saját tud. távir.) Londoni magántáviratok szerint semmi remény sincsen VII. Edvárd angol király életben maradásához. Laikusok szerint a daganat csak kiürítve és nem eltávolítva lett. Az orvosi bulletin ellenkezőről számol be.

London, jun. 26. (Saját tud. távir.) A király tegnap irni akart; a *parancsolom* szó leírása után azonban erőltlenül hanyatlott párnáira. Környezete a legrosszabra van elkészülve.

A kvóta határideje lejár.

Budapest, június 26. (Saj. tud. táv.) E hó 30-án jár le a kvóta határideje. Most, mint értesülünk, királyi döntéssel a következő évre 6:54—3:44 arányban lesz megállapítva.

Uj egyetemi rektorválasztás.

Budapest, június 26. (Saj. tud. távir.) Ajtai rektor lemondását a kultuszminiszter tudomásul vett és egyidejűleg új rektorválasztás megtartását rendelte el.

A Forgách-ügy.

Budapest, jun. 26. (Saj. tud. táv.) *Jeszzenszki* Forgách Antal provokálására *Ivánkát* és *Károlyi* Mihályt nevezte meg, akik azonban kijelentették *Forgách* párbajképtelenségét. Hir szerint *Elek* Gusztáv honvédezredes személyes ügyben új vádat terjesztett *Fejérváry* elé Forgách ellen. Ezen kívül még két megkeresés érkezett a mai napon a Forgách elleni becsületbeli ügyi eljárás megindítására. Allítólag Forgách felmondta lakását és butorait eladogatja.

A czár és a szultán találkozása.

Pétervár, június 26. A szultán főhadsegédje, Abdul Freisi bey, a ki néhány nap óta itt időzik és a czárnak értékes ajándékokat hozott a szultántól, hir szerint azért küldetett Pétervárra, hogy a czár és a szultán közti találkozás idejét és helyét Lamsdorf külügyminiszterrel megbeszélje. Valószínű, hogy a czár és a szultán legközelebb egy dél-oroszországi városban találkozni fognak. (M. T. I.)

A cigaretta áldozata

Kecskemét, június 14. (Saj. tud. táv.) Adám Richard főhadnagyot ma reggel teljesen összeégetve halva találták ágyában. A hajnali órákban mámorosan tért haza és a lefekvés alkalmával cigarettára gyújtva aludt el. Az égő cigarettától meggyuladt az ágynemű, az égésből származó füst okozta halálát.

Az osztrák-magyar bank osztaléka.

Budapest, június 25. Az osztrák-magyar bank főtanácsának Bilinski lovag kormányzó elnöke alatt Budapesten tartott mai ülésén Pranger vezérutká beható jelentést tett a bank és a pénzpiacz helyzetéről. A főtanács elhatározta, hogy az 1902. év első felére járó osztalék — részvényenként 28 korona — folyó évi július 1-től kezdve a bank összes intézeteinél kifizetendő. (M. T. I.)

A páris-bécsi automobil-verseny.

Páris, június 26. A páris-bécsi automobil-verseny résztvevőinek Campignéből való indulására sok kerékpáros, automobil és nagy néptömeg gyűlt össze. A Gordon Bennet-Coupeban résztvevő versenyzők a következő sorrendben indultak el: Girardot (12. sz.) 3 óra 30 perczkor, Fournier (1. sz.) 3 óra 32 perczkor, Edge (45. sz.) 3 óra 34 perczkor és René de Knoff (5. sz.) 3 óra 36 perczkor. Whit nem startolt, mert automobilja nem volt utrakészen. A többi versenyzők két-két percnyi időközökben indultak el. Közvetlenül Gretz előtt Roll automobiljának pneumatikja megrepedt, az automobil árokba fordult, miközben egy fát ledöntött. Roll és gépésze nagy erővel a földhöz vágódott, de csak jelentéktelen sérülést szenvedtek.

Gabriel abban a pillanatban, a mikor Gretz mellett át akart kelni az uton, nekiment egy sorompónak. Kocsija úgy megrongálódott, hogy nem folytathatta útját. Hír szerint Girardot két embert elgázolt, a kik közül az egyik, egy asszony, súlyosan megsérült. (M. T. I.)

Makkay súlyos beteg.

Marosvásárhely, június 26. (Saj. tud. táv.) Makkay Zsigmond országgyűlési képviselő igen súlyos hastífuszban fekszik. — Életben maradásához kevés a remény.

Koronázási kitüntetések.

London, június 26. Tegnap este tették közzé a koronázás alkalmából adott kitüntetéseket. A király új érdemrendet alapított és egyelőre 12 embert tüntetett ki vele, köztük Roberts lordot, Kitchenert és Wolseleyt, továbbá Liszt lord orvost, Ragleib és Kerrill lord tudósokat, John Morley és William Lecky írókat és George Watts festőt. A többi kitüntetés közül kiemelendő Milnernek viscounttá és Greenfell tábornokot peerévé való kinevezése. Rothschild lordot a titkos tanács tagjává nevezte ki a király. Sir Frederik Treves és sir Francis Laking orvosok, továbbá Edvard Poynter festő a bárói méltóságot kapták, azonkívül több kiváló orvost, továbbá Connan Doyle író és Wyndham színész lovagi rangra emelte a király. (M. T. I.)

A czár a lengyelekért.

Pétervár, jun. 26. A czár ma gróf Zamoiski vezetése alatt egy lengyel küldöttséget fogadott, mely arra kérte őt, hogy engedje meg, hogy Orosz-Lengyelországban is gyűjthessenek a németországi lengyelek felségélyezésére és arra a lengyel alapra, melynek célja a pángermenizmus elleni küzdelem szervezését lehetővé tenni. A czár kegyesen fogadta a küldöttséget és megígérte, hogy a dolgot meg fogja vizsgálni és válaszát

rövid időn belül tudatni fogja a kérvényezőkkel.

Titkos tanácsosi eskü.

Bécs, június 26. Schönaich Ferencz altábornagy és gróf Par Alajos főhadsegéd ma délelőtt tette le a titkos tanácsosi esküt ő felsége kezébe. Az eskütételen gróf Goluchowski külügyminiszter és Abensperg-Traun főkamrás intervniált. (M. T. I.)

Grimm nem kap kegyelmet.

Pétervár, június 26. A czár elutasította Grimm ezredes kegyelmi kérvényét, dacára annak, hogy igen befolyásos hölgyek jártak közbe érdekében. 22 tisztet, akik bűnrészeséggel voltak gyanúsítva, tegnap szabadon bocsátottak. (M. T. I.)

Fölkelők harczi.

New-York, június 26. Willemstadból jelentik, hogy Coro mellett a napokban öt óráig tartó harc folyt, a mely után Ayala alelnök 1500 tiszttel és katonával megadta magát a fölkelőknek. Őt ágyú is a fölkelők kezébe esett. (M. T. I.)

NYILTTER.**Kálmán Sándor**

ékszerész,

Nagyvárad, Szent László-tér 1. szám.

Állandó nagy raktár:

Drágakövek, ékszerek, arany- és ezüst ajándéktárgyak, ezüst evőeszközök és minden e szakhoz tartozó áruból.

Legszolidabb szabott árak.

Mindennemű alakításokat és javítást elvállal.

Telephon 409. szám. 150

KÖZGAZDASÁG.**Selyemtenyésztés Nagy-Váradon.**

A Tiszántúl június 10-iki számának gazdasági rovatában közölte az országos selyemtenyésztési felügyelőség jelentéséből »A selyemtenyésztés Nagy-Váradon« című cikket.

Legyen szabad ehhez a következő megjegyzéseket fűzni:

Szó nélkül hagytam volna, ha nem volnék magam is váradai ember s el nem lenne mondva e cikkekcskében, »mennyire elszomorító, hogy a város ezrekre menő fiatal akáczfát ültetett ki és másnemű fákkal foglalja el a köztereket, mi által lehetetlenné tétetik a szederfa ültetés, vagyis a selyemtenyésztés meghonosítása.«

Előre is megjegyzem, hogy a selyembogár tenyésztésének barátja vagyok, meggyőződve lévén a nem csekély haszonról, melyet általán véve nyújt.

Barátja vagyok, de nem minden áron.

Gondolom mintegy 20—25 évvel azelőtt vala Váradnak két epres kertje is. Egy a Szálka alatt, egy pedig Olasziban, a mostani gazdasági kert helyén.

Mindakét epres kert remek kert volt. Remek elannyira, hogy az eprat sóvárgó gyermekeket és csavargókat kivéve, került mindenki,

kerülte aggodalmas óvatossággal még a környéket is a vegy bomlásnak induló temérdek eper impertinens büze miatt.

Most már méltóztassék elképzelni Várad sétáutait, sétatereit s az üdülésre szánt tereket eperfákkal betöltve. Es méltóztassék elképzelni az árnyas eperfák alatt elegáns nyári fehér és világos toalettekben sétáló uri közönséget és a fehértől kezdve minden színárnyalaton keresztül egész a koromfeketékig pompázó s a toalettokra potyogó mézédés és ragadó eperszemeket. Es ezek után méltóztassék elképzelni azokat az elragadtatást és meghatottságot tükröző arcokat, a melyek tulajdonosai elképzelhetetlen variációkban dicsérik Komlóssy József tanácsos ur zseniáltságát, a ki »nagy befolyásával« előmozdította az eperfaültetést.

Arról meg már nem is szólok, hogy az így a magasból a föld porába lekváncozott eper még elseprésre sem vár. Ejha! hát az uszályok mire valók?

De tegyük fel, hogy hosszas és szakszerű csonkázás, nemkülönben terméketlen eperfajok beoltása következtében évek múltán epertelen eperfái volnának Nagyváradnak.

Ha ez bekövetkeznék, hát akkor, ah akkor könnyű létrákkal az elegáns és kevésbé elegáns közönség között megjelenének a mindkét nembeli ifju és agg selyemhernyó-tenyésztők és a létrákon levélszedés céljából felkuszva mennyi szórakozást, mennyi vig órát szereznének az amugy is szórakozás után vágyó s üdülni óhajtó sétáló közönségnek.

Es mikor beköszönt a perzselő nyári hőség s minden egy kevés árnyék után eped, akkorra az utolsó levélkétől is megfosztva ijedten meresztik égnek tar galyaikat az alacsonyra s kerekre lecsonkázott szerencsétlen eperfák.

Nem gondolám, hogy ilyen idilli állapotok után esengenének a váradiak?

Szerény véleményem szerint, igen helyesen vadgesztenyékkel, akáczokkal és hársfákkal vannak nagyrészt betöltve az utak s más sétára szánt helyek.

Május közepéig a tarka virágu, dus lombu vad gesztenyék tartják üdén a környék levegőjét, május közepétől az akáczok hófehér firtú, a szemnek remek, a tudónek balzsamos illattal hasznos virágai teszik kellemessé a sétát. Utánna azonnal a hárs apró virágocskái kandikálnak a hatalmas kerek s haragos zöld levelek közül remek illattal telítve a megrontott levegőt.

Hát nem elég ennyi haszon?

Am még másképp is kellek magukat ezek a sárga földig lepocskondiázott fák.

Méltóztassanak csak feltekinteni rájuk virágzásuk idején. — Ezernyi és ezernyi méhecske döngicsél virágról-virágra szállva, leirhatlan szorgalommal gyűjtögetve a kelyhekben fölösen rejlő édes, egészséges s tápláló nektárt: a mézet. Ez sok szegény családnak tápláléka, mindennapi eledele. Hej mennyivel többet ér annak a szegény gyermeknek a reggeli mézes kenyér, mint azoknak a sápadt képű uri gyermekeknek oda nyújtott barna lötty, melyet kávénak neveznek.

Azt hiszem ennyi elég!

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1902. június hó 24-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 18.—17.60. Kétszeres buza 14.60—14.—Rozs 14.80—13.80. Arpa 11.80.—10.80. Zab 13.80—13.20. Tengeri: 10.20.—9.80. Borsó 34.—. Lencse 40.—. Bab 15.80. Köles-

késa 23.50. Burgonya 6.80. 100 kiló lángliszt 29.—. zsemlyelisz 28.60. fehérkenyér liszt 28.40. barnakenyér liszt 27.—. széna fuvarral 5.60. szalma 1.50 Szalonna 112.—. 6 kiló zsup-szalma —20. 150 dkg alom-szalma —12. 1 köbm. búkkfa 6.50, tölgyfa 6.—, cserfa 6.70, 100 kiló marhahús —.96, öntött gyertya —.82, Lámpaclaj —.78. 1 liter ó-bor 1.—. Uj-bor —.72. Pálinka —.72, Szilva-pálinka 1.80, Szesz 2.—. 1 mm. kőso 21.50, nyers fagyú. —.48. olvaszt. fagyú 68.—, szappan 48.—, mcsott birka gyapjú —.—. magyar gyapjú —.—. Egy hektoliter óbor 66.—, uj bor 46.—, mész 1.50, kemény faszén 3.20, puha faszén 3.—, keudermag 25.—. köles —.—. repce —.—, dió 32.—, mogoró —.—, aszalt szilva 44.—. Egy kilogramm savanyú káposzta —, szalona 1.20, sertéshús 1.04, juh-hús 62, veres hagyma 16, fog hagyma 56, bors 2.20, paprika 2.40, barnakenyér 20. Egy liter kőolaj 44, mm. búkny —.—, 1 mm. luczernamag —.—. 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Forgalmi kimutatás 1902. évi június hó,
24-161. Tiszta luza körülbelül 450 hltr, kétsze-
res luza 110 hltr, rozs 130 hltr, 1 árpa 90 hkl.
zab 240 hltr, tengeri 230 hltr, burgonya 110,
hltr. Lábas jószágok: Hizott sertés mintegy 220,
drb, félhizott 260, sovány 120, süldő 460, ma-
lacz 261, hizott marla 60, jámos ökör 3000
fejcs tehát 1700, Lorju 1500, bivaly 65, juh és
kecske 390, ló 4007.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tőzsdeiroda eredeti ábrája. —

Értéktőzsde.

Budapest, június 26.

Osztrák hitel	—	—	—	697.—
Magyar hitel	—	—	—	701.—
Albaniasut	—	—	—	—
Rumuniasut	—	—	—	509.50
Magyar jelölés	—	—	—	472.—
Szigetvári	—	—	—	—
Wagon-kölcsön	—	—	—	—

Határárak

Budapest, június 26.

Buza októberre	—	—	—	8.01
Buza áprilisra	—	—	—	8.93
Tengeri	—	—	—	5.16
Rozs okt.	—	—	—	6.53
Zab ápr.	—	—	—	6
Káposzta, repce, árpa	—	—	—	16

Hivatalos árfolyások

A budapesti áru- és értéktőzsdén 1902 június 26-án.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	120.60
Magyar koronajárdék	—	—	—	97.90
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4%	—	—	—	119.—
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—	—	—	100.—
Magyar keleti vasúti államkötvény 1878-ból	—	—	—	119.—
Magyar földterhermentelési kötvény 4%	—	—	—	98.—
Halmérii jór. megváltási kötvény	—	—	—	100.—
Horváth-szlavónföldterhermentelési kötvény	—	—	—	97.50
Magyar nyerevény-sorajegy-kölcsön	—	—	—	207.—
Tiszszabályozás szegedi sorsjegyek kölcsön	—	—	—	103.50
Osztrák járadék papírban	—	—	—	101.50
Osztrák járadék ezüstben	—	—	—	101.50
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	120.50
Osztrák korona járadék	—	—	—	99.50

Osztrák Államsorsjegyek	—	—	—	152.50
Osztrák magyar bank részvény	—	—	—	15.80
Magyar hitelbankrészvény	—	—	—	699.—
Osztrák hitelintézet részvény	—	—	—	703.—
Párisi vista	—	—	—	95.80
20 frankos arany (Napoleonkor)	—	—	—	19.07
Németburodalmi márka	—	—	—	117.25
London vista	—	—	—	240.—
20 márkás arany	—	—	—	23.43

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Tanuló.

Egy-két jó házból való fiú, 2—3
gymnasiumi vagy polgári osztálylyal, ta-
nulóul felvétetik a Szent László nyom-
dában.

FÜRDŐI MENETREND.

Érvényes 1901. május 1-től.

Nagyvárad — Püspök-fürdő — Félix-fürdő.

	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad	indul	730	950	—	—	450	854
Vásártér		722	931	*1114	237	420	854
V.-Velence		740	1000	1135	256	500	915
Rontó		754	1014	1150	309	514	925
Püspök-fürdő		805	1025	1155	314	519	915
Félix-fürdő	érk.	817	1037	1209	328	536	993

Félix-fürdő — Püspök-fürdő — Nagyvárad.

	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Félix-fürdő	indul	820	1042	*1215	330	539	933
Püspök-fürdő		838	1100	1227	342	556	943
Rontó		842	1104	1232	346	560	947
V.-Velence		856	1116	1246	359	574	961
Vásártér	érk.	912	1117	1202	415	630	1030
Nagyvárad		905	1127	—	—	623	1022

A *-gal jelölt csak vasár- és ünnepnap közlekedik

Lapunk kiadóhivatala utján megrendelhető csekély havi részletfizetés mellett.

Franklin Társulat kiadása

MAGYAR REMEKIRÓK

A magyar irodalom főbb művei.

Csakis a Franklin-féle **MAGYAR REMEKIROK** gyűjtemé-
nyében található a magyar klasszikusok összességét,
mivel Arany János, Arany László, Bajza József, Czuczor Gergely,
Garai János, Kemény Zsigmond, Szigligeti Ede, Tompa Mihály, Vörös-
marty Mihály, Vajda János műveinek kiadási joga a Franklin
Társulat kizárólagos tulajdonát képezi és azokat más
kiadó ki nem nyomathatja.

Minden remekíró munkáit egy kiváló magyar író látja el bevezető méltá-
tással és életrajzzal.

KEDVEZMÉNY

A MAGYAR REMEKIRÓK MAGRENDELŐINEK.

Shakspere összes színműveinek új 6
kötetes kiadását, melynek bolti ára,
a Magyar Remekírók-éval azonos di-
szes kötésben, 30 korona, a Magyar
Remekírók megrendelői 20 koronáért
kapják. Ez az egyedüli teljes magyar
Shakspere, Petőfi, Arany, Vörösmarty stb. fordításában s mint ilyen,
méltyó kiegészítője a Magyar Remekírók-nak

A Magyar Remekírók első 5 kötete (I. sor.) már meg-
jelent; félévenként jelenik meg egy-egy ötkötetes sorozat.

A Magyar Remekírók 3 koronás (Shakspere színműveivel
együtt 4 koronás) havi részletfizetés mellett rendelhető meg
a Rendelő-lap utján, mely kivágandó és megfelelően ki-
tűzve beküldendő a „TISZÁNTUL” kiadóhivatalához.

Ezekon kívül benn lesznek a **MAGYAR REMEKIROK**
könyvtárában: Balassa Bálint, Berzsenyi Dániel, Csiky Gergely, Cso-
konai Vitéz Mihály, Deák Ferencz, Eötvös József br., Fazekas Mihály,
Gyöngyössi István, Gvadányi József, Kármán József, Kazinczy F., Kis-
faludy Károly, Kisfaludy Sándor, Kölcsey Ferencz, Kossuth Lajos,
Madách Imre, Mikes Kelemen, Pázmány Péter, Petőfi Sándor, Reviczky
Gyula, Széchenyi István gr., Teleki László gr., Zrínyi Miklós, Népies
Lyra, Népballadák, Kuruczoklétészet.

RENDELO-LAP.

A „TISZÁNTUL” kiadóhivatala utján ezennel megrendelem a Révai Test-
vérek Irodalmi Intézet Részvénytárs.-tól Budapest, VIII., Üllői-ut 18.

- A «Magyar Remekírók» 55 kötetben 220 kor.-ért, fizetendő sorozat-
tonként 20 korona utánvétellel.
- A «Magyar Remekírók» és Shakspere műveit 240 koronáért, fize-
tendő sorozatonként 20 korona utánvétellel.
- A «Magyar Remekírók» és Shakspere műveit 240 koronáért, fize-
tendő 4 koronás havi részletfizetésben.
- A «Magyar Remekírók» Shakspere nélkül 220 koronáért, fizetendő
3 koronás havi részletfizetésben.

A gyűjtemény első sorozata megjelent, félévenként jelenik meg egy-egy 5 kö-
tetes sorozat.

A részletek az első szállítástól kezdődőleg minden hó 1-én Révai Testvérek
Irodalmi Intézet Részvénytársaság pénztáránál Budapesten fizetendő kö-
tetté, míg a mű teljes vételére kiegyenlítő nincs. A részletek be nem tartása
esetén a folytatólagos kötetek a részletek pótlásáig visszatartatnak; a lejárat s le
nem fizetett részleteket a Társaságnak jogában áll, a portóköltésig hozzászámítása
mellett, postai megbízással beszélni. A részletek elmulasztása esetében a részlet-
fizetési kedvezmény megszűnik és az egész mű vételére esedékessé válik. A vételár
első részlete az első szállításkor utánvétetik.

Lakás és kelet:

Név és állás:

Olvasható aláírást kérünk.

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon.